

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
 Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ“

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó“ címére küldendők, (Deák-tér 19 szám)
 Hirdetések jutányos árban vétetnek fel
 Nyilvántar sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Lesz-e összhang?

Az ipar és kereskedelem az ország jólétének legfontosabb tényezői. Őriási arányaik mellett mesés kincseket szerezhetnek a nép számára, ha nincsenek megkötve szárnyaik.

Am nálunk Ausztria lenyűgözte azokat. Kisebbszámban álló iparosaink, kereskedőink nagyrészt vegetálnak, másrészt tönkremennek, új vállalatokra embereink nem akadnak. Az osztrák ipar és tőke elrettenti, elnyomja, tönkre teszi őket. Az új kereskedelmi miniszterfeladata volna megoldani a bilincseket, megmenteni a sorvadástól iparunk és kereskedelmünket s utat készíteni a haladásra. Természetesen hatalmas conceptiók, nagy akaratú, teljesen befolyásolhatatlan karakter kell hogy legyen az új miniszterben, ha eme feladatok betöltésére vállalkozik. Eszközök vannak bőven, csak ember legyen a gáton. A helyes vám- és közlekedési politika, a sok szakértett egyén, a befektetésre megnyerhető heverő tőkék s az állam anyagi és erkölcsi támogatása mind olyan tényezők, melyekkel a kezdeményező tehetség helyes uton haladhat kereskedelmi és ipari jövedelmeink fokozásához. Hegedüs miniszter ugyan azt mondta, hogy ő sok anyagot gyűjtött s megtalálta

az irányt, a melyet követve az új kereskedelmi miniszter a hazára üdvöset alkothat; — de mi jobban szeretnők, ha Horánszky nem lép az előd nyomdokába. Elvárjuk tőle, hogy ne támogasson olyan vállalatokat, melyekből kétes értékű haszon háramlik a nemzetre, reméljük, hogy míg mindent megtesz az ipar és kereskedelem fejlesztésére, addig ostromozni fogja a stréberséget, a visszaéléseket, a svindlit, a kapzsiságot, — ekkor azután elérhetjük azt az ideális célt, hogy az agrár érdekek összhangzatba jöjjenek a helyesen felfogott ipar és kereskedelem érdekeivel. Különben is e kettő természetszerűleg egymásra van utalva. Egy-egy termékellen esztendő élesen documentálja, hogy mi a kereskedelemre és iparra nézve a földmives és maga a földmives is tudja, hogy mentül fejlettebb az ipar és kereskedelem, annál könnyebben tudják értékesíteni productumaikat. Az agrár tehát nem ellensége, nem lehet ellensége a kereskedőnek, csak e cím alatt felburjánzott bűnök. Az agrár program nem akar egyebet, mint megvédeni a földet az uzsorától, s a nép verejtékes munkájának gyümölcsét a lelketlen speculánsok üzelmétől. Nem jogos e küzdelem? Nem inkább a nép százszázrei boldoguljanak, mint egy pár

kozmpolita zsidó tőkepezés? Nem védtek-e hazafias királyaink, böles törvényeink a földet az elköttyavetyéléstől? Nem igaz-e, hogy azé az állam, a kié a föld?

Van-e igazság abban, hogy egy néhány milliomos szeszélyétől, kapzsiságától, önkényétől, zsebétől függjön a hazát vérrel szerző s ezer veszély közt megtartó magyar nép?

Óhajtjuk, hogy Horánszky lássa be az agráriusok jogos törekvéseit, ne hallgasson azokra, kik mesterségesen szítanak ellentétet a földmivelés és kereskedelem között s a kik a kereskedelmi minisztert folyton az agrár érdekek rontására ösztönzik. Magyarország egész productiv erejének összhangzó és fokozatos fejlesztéséből áll elő a nép jóléte. — Egy jeles publicistánk szerint Horánszky nagy fajszeretetet, sok ambíciót és hatalmas conceptiókat vitt magával a miniszteriumba. Rendkívül örvendünk ennek. Csak aztán meg ne puhítsa és el ne puhítsa a bársonyszék.

A nők munkaköre.

A gazdasági fejlődés kiszorította ma már a nőt tűzhelye mellől arra a küzdőterre, hol ezelőtt csak férfiak folytatták a harezot a létért. Ennek az utnak is meg volt a maga kezdete. Mikor az ipari ezéhek meg-

TÁRCZA.

A szabadító.

Paf-paf, csapódott egymásután egyszerre két ajtó, az egyik egy nyomorult, kis, sötét, udvari szoba, a másik egy hatalmas, három emeletes bérház kapuja volt. Nyomban az ajtó csapko lása után, egy dult vonásu, durva munkás zubbonyba öltözött ember jelent meg a néptelen külvárosi utcán.

Amolyan szegény, dologtól agyonesigázott, éhező nyomorult alak, kiknek nagy tömegétől, kivált télnek idején, csak úgy hemzseg a fényes, nagy város.

Nehézkes lépésekkel, arcán a nyomor és kétségbeesés félreismerhetetlen vonásaival, támolygott inkább, mint ment a szűk, sötét utcából a hatalmas gyártelep felé. Hetek óta mindennap megtette ezt az utat

s hogy mily eredménnyel, reménytelen, sötét arca megadja rá a feleletet.

Bór István gyári munkást nagy csapás érte. Télviz idején elboesátották a gyárból sok-sok társával együtt. Ennek a gyászos esetnek már itt-ott négy hete s azóta bolyong ő nap-nap után egyik gyárból a másikba munkát keresni. Eleinte csak megvoltak valahogy, de most már helyzetük valóban kétségbeesítő lett. A pénzből rég' kifogytak, a mi kis értékesebb holmi volt, az már régen zálogba vándorolt s most az egész inség egyszerre szakadt nyakukba, mert már a háziur is kidobással fenyegette, ha másnap délig nem fizetnek. Hej! ez még csak nem volna a legnagyobb baj, hanem az a három éves, sápadt lányka, az az éhező kis nyomorvirág, az tépte, mardosta kegyetlenül a szegény ember szívét.

Mi lesz azzal az ártatlan kis jószággal, az ő egyetlen mindenével? Anyja karjai közt fog éhen halni s néki a szive sza-

kad meg, ha ezt végig kell néznie tehetetlenül. Ilyen gondolatok üték, korbácsolták, kergeték nap-nap után, hol egyik, hol másik gyárba, könyörögni munkáért.

De mindhiába! A sors könyörtelen volt vele szemben. Minden nap úgy ballagott vissza elhagyatott, nyomortól megtépett otthonába, mint a kivert kutya; lehorgasztott fejjel, csüggeteg, reménytelen ábrázattal.

Hej! de szomorú, de szivesavaró kép tárult itt szemei elé. Sárga, kiaszott arcú, időnapelött megvényt fiatal asszony; törékeny, vézna testű, éhező gyermek, a szenvedés és fájdalom ártatlan virága s az a tátongó, ürességtől kongó kis szoba, mely, hangtalan némaságában maga a megtéte-sült szegénység. S midőn a kis lányka kenyérért esengő hangja érintette füleit, a szegény, durva külsejű, de érzékeny szívű Bór István majdhogy nem zokogott fájdalomában.

Felvirradt az utolsó nap is a szegény

Tényleg csak

INGLIK JÓZSEF szabó-üzletében szerezhetjük be **hazai gyártmányu** gyapju-szövetből csinosan kiállított, **legjobb szabásu tavaszi felöltőinket** és **öltönyeinket**, hol **papi öltönyök** és **reverendák** a legszebb kivitelben készülnek. Készít **sikkes szabásu** mindennemű **egyenruhákat**, raktáron tart mindennemű egyenruházati cikkekét. Szatmár, Deák-tér, Városház épület.

szüntek s a szabad versenyre alapított ipar föllendült, odakerültek a férfi munkások mellé a nők. Nem volt többé otthonuk, melyben gyermekeiket nevelhették. Reggel mennek és csak késő este térnek meg. A gyermeknevelést részben az öregek, a nagymamák s a nagyobbacska gyermekek teljesítik, akik még maguk is neveletlenek; részben pedig a kiseddóvók és az iskolák.

A nők munkáikra pedig a feudális társadalmi rendszer felbomlása után rohamosan szélesedett; naponta több és több nő kerül a munkaeszközök mellé s a vállalkozók, a gyárosok nagy előszeretettel alkalmazták őket, mert sokkal olcsóbb munkásokat kapnak, mintha férfiakat alkalmaznának. A gépek fejlődése pedig elősegíti a nők alkalmazását, mert azok mellett nincs szükség tanult munkásokra, csak ügyes és figyelmes lényekre, kik egyszerűen be tudnak illeszkedni a gép részeibe, vagyis élő munkaeszközökké tudnak válni. Erre pedig nagyon alkalmasak a nők, ha ugyan a technika már annyira nem fejlődött, hogy gyermekeket is alkalmazhatnak, mert az utóbbi időben a gyermekmunkát is kezdik igénybe venni, annál nagyobb mértékben, minél jobban fejlődnek egy-egy iparágban az alkalmazható gépek.

A nők munkaereje versenyre kél a férfiak munkaerejével. S a mai termelési módok és formák mellett természetesen a nőké a győzelem, mert kisebb igényűek és sok tekintetben finomabb érzékekkel bírnak, miért is oly iparágaknál, hol többé-kevésbé szükség van finomult érzékre, a férfi munkát már teljesen kiszorították. Papír- és csipkegyárakban csakis nőket alkalmaznak, csak a nehezebb munkákat, hol nagyobb fizikai erőre van szükség, végzi egy-egy férfi munkás.

És minél több nőt alkalmaznak az iparban, kereskedelemben, földművelésben, szóval mindenütt, mi valamikor csak férfiműködés terét képezte, annál jobban szaporodik a munkából kiszorított férfiak száma, akik aztán tömegesen lépik el az olyan életpályákat, a hol még a nők versenyét nem kell kiállniok; itt természetesen egymással kelnek versenyre a megélhetésért. A társa-

munkás családra. Igen, az utolsó, mit enyhét adó, hidegtől védő fedél alatt tölthettek; mert ha még ma délig sem tudnak házbért fizetni, úgy nem lesz többé helyük a házban, a háziur könyörtelenül kidobja őket.

Az asszony, az a tudatlan, szegény teremtes, még ma az utolsó reggelen is remélt és bátorító szavakkal küldte ismét férjét a gyárba, munkát kérni.

Bór István még egyszer elment szerencsét próbálni. Utközben találkozott a gyár felügyelőjével. Ez megszólította a szegény embert: — No, hogy van István! — Bizony felügyelő ur, tán már nem is vagyok, csak úgy ténfergek még időbb-odább ezen a nyomorult világon.

Ejnye, ejnye, hát még se kapott be valahová?

Nem bizony, jó uram. Elmondta aztán szegény Bór István tövirül-hegyire a mostani helyzetét s azt is, hogy ha még most sem sikerül semmi, akkor ő délre már elveszett ember. Mondta pedig mindezt oly megindítóan, hogy a felügyelő akarata e lenére is egészen elérzékenyült és bátorította a szegény embert. A felügyelő sietve ment tovább, Bór István meg szintén igyekezett rakoncátlan lábait gyorsított tempóba szedni, mert

dalmi termelés pedig jelenleg egyesek subjektív véleményére van alapítva, nem tervszerű; ennél fogva a termelés egyszer óriási mérveket ölt: az összes piacok megtelnek az előállított árukkal, mit a nagy tömeg még legjobbnak vélt anyagi helyzete mellett is képes elfogyasztani, mert munkabére sohasem emelkedik fölül a megélhetési minimumon annyival, hogy gondoskodni tudna kelőképp csak a közel jövőről is; máskor pedig a rohamos termelésből kifolyólag, melyben semmi tervszerűség nem volt, beáll a gazdasági válság, vagyis az a furcsa társadalmi állapot, mikor a tömeg szükséglete rendkívül nagy, a munkanélküliek munkáért tüntetnek, nincs ruhájuk, nincs lakásuk, nincs élelmök; az áruraktárak pedig telve vannak mindennel, tulajdonosaik panaszkodnak, hogy nincs forgalom, nem tudnak eladni; pedig a legesekélyebb figyelmességgel is látja mindenki, hogy a kereslet óriási, csak az ut hiányzik, mi a szükségben szenvedőket az eladni szándékozó kereskedő raktáráig vezetné.

Ez az ut a pénz!

A munkásság nem tud munkaidéjén megtakarítani béréből annyit, hogy szükségét soha ne szenvedne, mert ha tesz is valamiképp félre, azt a legelső munkanélkülisége alkalmával fölemészti. A mit félre lehetne, az vállalkozói nyereség czimén a gyáros zsebébe vándorol. A munkabérek pedig nemhogy emelkednének, hanem még a legnagyobb munkaidőben is napról-napra alább szöknek, okai: a gépek fejlődése, a nők alkalmazása és a túlhoszu munkaidő; nálunk Magyarországon a törvény 16 órai munkaidőt enged meg!

Ámde a nők nemcsak az iparban, kereskedelemben, és földművelésben kelnek versenyre a férfi munkaerővel, hanem a társadalmi munka minden ágában. — Budapesten a múlt esztendőben 43 kisasszony tett érettségi vizsgálatot, hogy magasabb kiképzést nyerjenek. Megnyílnak előttük az egyetem kapui s hová ezelőtt csak férfiak jártak, hogy ott kenyérkereső pályára képezze ki magukat, most belépnek a nők is. Lesznek orvosok, gyógyszerészek, tanárok, ügyvédek; pedig senki se mondja, hogy ezeken a pályákon kevesen vannak. Itt is versenyre kél

bizony ezek az elcsigázott lábak már-már fel akarták a szolgálatot mondani.

Sorba járta a gyárakat s mindenütt legkurtábban végeztek vele. Nem kell, — van elég munkás, nincs rá szükség! ilyen s ehhez hasonló kegyetlen feleleteket adtak száználmas könyörgésére.

Bór István nem volt gonosz ember; de látva az emberek szivtelenségét, azzá akart lenni, mert való igaz, hogy a nyomor, a szenvedés gyakran hősokeket nevel; de még gyakrabban gazembereket.

Bór Istvánnak semmi kedve sem volt tovább a hőszerepét játszani, megsikamlott az eszejárása és a békés, vallásos, együgyű gyári munkás pár pillanat alatt bösz oroszlánna változott. Az elutasítás kétségbeesetté tette. Megyek, jól van megyek, ha már nincs többé szükség két munkabíró karomra, megyek, felszedem az utcára kidobott vagyonomat, hadd pusztuljanak velem együtt, elég mély a Duna, eltérünk még hárman benne. Ökölbe szorított kézzel, vérbenforgó szemekkel hörögte inkább, mint mondta, ez iszonyu szavakat. Elcsigázott teste viszonyerő rugalmasságát, fakó, szintelen arca kékesvörösre torzult, midőn a kétségbeesés szülte iszonyu gondolat szavakba ömlött ajkain.

a női munkaerő a férfi munkaerővel: ez a verseny szül azután oly társadalmi állapotot, mely magában rejti a forradalmak esirait.

A nő már régen elhagyta a maga helyét, saját akarata nélkül, a fejlődés kényszerére alatt. Elhagyta abban a pillanatban, mi or az első nő bér munkát vállalt, azóta csak a proceszus fejlődött; tehát később ébredtek azok, kik csak ma látják, hogy a nő többé nem nő! Az egyetlen közép osztály az, melyben a nő megmaradt anyának és feleségnek. Az uti osztályban (értve ezalatt a nagyuri osztályt) már régen nem anya és feleség a nő, mert a gyermeknevelést és háziteendőket fizetett alkalmazottak végzik; a munkásosztálynál pedig a társadalmi kényszer utja el a nőt attól, hogy egyedüli természetes hivatásának eljen. A középosztály pedig, hol még anya és feleség a nő, naponta pusztul és szaporítja a proletarhadsereg számát.

A társadalmi életnek ez a fejlődése rettenetes napokat rejti magában. A komoly elemeknek, kik ezt látják s érzéssel bírnak a társadalmi mozgalmak iránt, nem szabad tétlenül nézniök. Ma azon a ponton állunk, különösen nálunk Magyarországon, mikor lelkiismeretes munkára és tette van szükség úgy a törvényhozásban, mint a társadalmi élet további irányításában.

Ne feledjék ezt a jök!

Felhívás és kérelem.

A Budapesti Poliklinikai Egyesület, mely a szegény sorsban levő emberek legnagyobb nyomorúságának, a betegségnek — ingyenes gyógyítását és az orvosi tudomány művelését és fejlesztését tűzte ki emberbaráti feladatául, — fennállásának ideje alatt 2 millió ingyenes orvosi rendelés és gyógyszeres nyújtása által segített embertársainkon és több mint 5000 orvosnövendék iratkozott be a Poliklinikán tartott egyetemi előadásokra.

Egyesületünk rendelő intézetét, — mely 13 főosztályból áll és mely osztályok mindenikének élén az egyetemi orvostanári testületnek egy tagja áll, — az utolsó évek

Rohan, mint a kinek nyomában üldöző véredek vannak.

Othon, azalatt míg a szegény ember távol volt, hogy utoljára szerencsét próbáljon, a gyenge, elkényszeredett asszony megáztatta az utolsó darab száraz kenyeret, odaadta éhező gyermekének — mit az mohó étvágygyal költött el — s aztán karjaiba zárta didergő gyermekét, hogy testével melegítse fel s térdre hullott az üres szobában a szalma fekhely előtt és imádkozott.

Ne nevésetek ti gögös, felvilágosodott emberek ez asszony együgyű bigottságán, hisz' csak azt tette ő, a mit tennie kellett s a mit egyedül tenni tudott.

Imádkozott, azzal a hívő, remélő, mely igazi áhitattal, mely csupán a szegény elhagyatott, megvetett emberek lelkének adatik, hogy a csüggedésben tárogatás, a nyomorban vigasztalás és a kétségbeesés elvesztő sötétjében világító szövétnekül szolgáljon.

Ez az asszony hősi lélek volt; eltérőleg azon munkás asszonyok nagyon is ismert típusától, kik férjüket szidják és örökös veszekedéssel batorítják munkanélküli helyzetükben, ő ellenkezőleg az inség szomorú napjaiban férjének valóságos vigasztaló

ben átlag 35000 beteg keresi fel és 50 beteg felvételére berendezett mintaszerű kórházunk szegény fekvő betegek által — általában igénybe van véve; de még nagyobb a felvételre jelentkező és nyomasztó sorban levő azon tehetetlen betegek száma, kiket a gyáhiánya miatt, kórházi gondozás és ápolásban nem részesíthetünk és elutasítani vagyunk kénytelenek.

Csak néhány számadat, mit itt felsoroltunk, de ezek mindenike az emberi nagy nyomor, sok szenvedés és a tehetetlenség elterjedtségének megrendítő bizonyossága; — és valóban a társadalomnak nem lehet szebb, nem lehet sürgősebb emberbaráti feladata, mint az, hogy tehetetlen és beteg embertársai nyomorának enyhítéséhez hozzájáruljon.

A Poliklinika nemcsak a humanizmust szolgálja, hanem socialpolitikai szempontból is egy nagy feladatot teljesít, midőn a legnagyobb nyomorban sínlődőket veszi hatályos oltalmába és teszi a társadalom életképes tagjaivá.

Egyesületünket a társadalom jótékony-sága teremtette és tartja fenn; de bármily ékesszóló bizonyítéka ez társadalmunk emberbaráti érzülete és áldozatkészségének, — egyesületünk, — a nyomor terjedésével mind súlyosabban reá nehezede — nagy feladatának csak úgy fog megfelelni, ha továbbfejlődését a társadalom minden rétege támogatása által lehetővé teszi.

A betegek mindinkább emelkedő nagy forgalma a kiadások emelkedésén kívül sürgősen szükségessé teszi a rendelőintézet helyiségeinek kibővítését és azok tudományos eszközök és műszerekkel való felszerelését; — ezenfelül már most érezhetően szükséges a kórháznak tetemes kibővítése.

Mindez nagy összegeket igényel. A társadalom jó szívébe és könyörületességébe vetett törhetetlen bizalommal fordulunk annak mindén egyes nemesszívű tagjához és kérve kérjük Egyesületünk érdekének felkarolását és támogatását.

Az Egyesület tagjai alapszabályaink szerint:

a) ágyalapítók, kik ezen célra 4000 koronát,

b) alapítók, kik legalább 200 koronát, c) rendes tagok, kik évenként 10 kor. összeg lefizetésével támogatják az Egyesület céljait; de hálás köszönettel veszünk bármely adományt is.

Kinek lelkében meg tud rezdülni az igazi nyomoruság iránti részvét, kinek szívében valaha már végig sajgott az elhagyott betegnek kitörő fájdalma: az támogassa Egyesületünket, a csatolt iv aláírása és tagok gyűjtése által.

Az irgalmasság legsürgősebb és legszébb gyakorlására hívjuk fel, midőn betegink sorsát kegyességébe ajánljuk.

Budapesti Poliklinikai Egyesület.

Hirek.

A szatmári egyházmegye — mint lapunk 11-iki számában közöltük — f. hó 10-én ünnepelte Ő Szentsége 25 éves pápai jubileumát. Püspök ur ő méltósága erről a bécsi apostoli nuncius utján Ő Szentségének hódolattal jelentést tett. A sz. Atya ezt igen kegyesen fogadta s áldását küldi, a miről a nuncius következő levelével értesítette a főpásztort. „Bécs 1902. márczius 14. Méltóságos és főtisztelendő Ur! — Méltóságodnak és az egész szatmári egyházmegyének szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa uralkodása 25 ik évének megkezdése alkalmából előttem nyilvánítt jókívánatait hivatalomból kifolyólag siettem Ő Szentsége elé juttatni. Örömmre szolgál most értesíteni Méltóságodat, hogy a szentséges Atya a hódolatot és jókívánatokat hálással fogadta s nekem megparancsolta, tolmácsoljam Méltóságod előtt köszönetét. Atyai jóindulatának bizonyítékául pedig a felséges főpap úgy Méltóságodra, mint egyházmegyéje káptalanára, papságára és hűveire apostoli áldását kegyeskedett nagy szeretettel adni. Ezeket Méltóságoddal közölve, illő tisztelettel maradok Méltóságodnak szolgája E. sebastei érsek, apostoli nuncius. Méltóságos és főtisztelendő M. Gyula, szatmári püspök urnak. Szatmár.

A király előtt. A kath. autonomiai kongresszus által megállapított önkormányzati tervezet munkálatát gróf Szapáry Gyula vezetése alatt egy küldöttség nyújtotta át Ő felségének, kérve a legfelsőbb jóváhagyást. A király igen kegyesen fogadta a küldöttséget, miből azt következtetik, hogy a tervezet jóváhagyása bizonyos.

Fehérvári távozása. A honvédelmi mi-

niszter, Fehérvári Géza báró, megválik tárczájától. Rosz néven vette Horánszkynek kereskedelmi miniszterré történt kinevezését, mert egy alkalommal úgy nyilatkozott, hogy Horánszkyval egy kabinetben nem szolgálna. Igaz hogy azóta kibékültek, de akkor tett nyilatkozatot oly sokan hallották, hogy ennek következtében másként nem cselekedhetik. Semmiféle rabeszelés nem volt képes maradásra bírni. Utódjául Jekkefalussy Lajos közös hadügyminiszteri osztályfőnököt említi. Jekkefalussy hosszú időn át volt a helybeli 12. honvéd gyalogezred parancsnoka s csak 1894-ben lett tőlünk elvezényelve Debreczenbe.

Jótékony-ság. Schönborn B. Ervin gróf a szent Antal munkácsi szegényei közt kiosztott tűzifa árához 30 korona segélyvel járult. Ugyanez alkalommal a munkácsi rk. kántor fizetését 100 koronával emelte és a kántorlakás építésénél felmerült költségét felét 187 korona 35 fillérben elengedte.

Áthelyezett főnök. A m. kir. államvasutak üzletvezetősége a nagyszőlősi állomáshoz hasonló minőségben Pogány Mihály perbenyiki állomásfőnököt helyezte át.

Új adótárnok. A pénzügyminiszter Kereki Ferenc szilágyséhi kir. adóhivatali ellenőrt a nagyszőlősi kir. adóhivatalhoz pénztárnoknak nevezte ki.

Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Piskóty Ferenc nagykarolyi járásbíró-sági joggyakornokot a zombori kir. törvényszékhez aljegyzőnek, Császay Miklós nagybányai kir. járásbíró-sági irnokot a felsővisői járásbíró-sághoz segédtelekkönyvvezetőnek, Vasvári Emil színérváraljai járásbíró-sági díjnokot ugyanoda irnoknak, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Fülöp Károly debreczeni lakos, végzett joghalgatót a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Gyász-hír. Papp Erzsébet, Leona irgalmas nővér, a helybeli anyaház tagja, e hó 17-én éjjel után, életének 26 ik, szerzetesi fogadalmának 4 ik évében elhunyt. Temetése tegnap délután 4 órakor volt.

A főpásztor gondossága. A püspök ur Őméltósága a tibi templomot egy valóban díszes kivitelű, Nep. sz. János sz. ereklyéjét tartalmazó, ereklyetartóval ajándékozta meg. A hívek öröme igen nagy.

Adótisztviseli kinevezés. A pénzügyminiszter Székely Endre helybeli kir. adóhivatali gyakornokot a szerencsi kir. adóhivatalhoz adótisztviselnek nevezte ki.

Szieber Ede főigazgató ünneplése. A kir. kath. főgymnasium tanári kara Ratkovszki Pál igazgató vezetése alatt tegnapelőtt délután testületileg jelent meg a püspöki palotában, hogy ő méltósága szívesen látott ven-

angyala lett. Banatos hangon könyörgött: — Miatyánk! add meg nekünk mindennapi kenyerünket! — A kis lányka anyja keblén felmelegedve kedvesen csicseregte az Ur imádságát anyja után. Mikor pedig oda értek: — Ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól — halk kopogás riasztotta fel őket imájokból.

A jövevény egy szolga volt abból a gyárból, a honnét férjét négy héttel ezelőtt elbocsátották. Az asszony majd elesett ámulatában, mikor az gyors egymásutánban egy levelet és egy nehéz kosarat nyújtott át, megrakva minden jóval s aztán választ sem várva, gyorsan távozott. Reszkető kézzel bontotta föl a levelet, melyben egy fehér lap volt. Izgatottan nyitja szét és abból egy tízforintos bankjegy hullott a földre. Ijedten kapott utána és örömtől sugárzó arczezzal olvasta el a levelet, melyből megtudta, hogy férjét a gyárba ismét visszafogadják és a fizetését ha /onként tíz forinttal meg is pótolják, mert ezután mint előmunkás lesz alkalmazva és hogy addig is segíthessen helyzetén a gyár igazgatósága, a tíz forintot szívesen előlegezi.

A szegény asszony arca örömpírban égett. Zokogva borult a földre és hálát adott

Istennek, ki soha sem hagyja el a benne bizókat. A kis Anna puha, fehér kenyeret majszolt, anyja pedig örömmel sürgött-forgott a tűzhely körül, hogy elkényyszeredett urat meleg szoba és egy kis főt étellel fogadja. A házbért is azonnal kifizette és a legnagyobb megnyugvással szívében várta férjét.

Régen elmúlt már dél, mikor Bór István iszonyu lelki állapottal a szobába rontott.

A történetekről sejtelve sem volt, épen azért fölötte csodálkozott, hogy családját nem az utcán, hanem még mindig a lakásban találta.

Amint hirtelen benyitott, a küszöbön állva maradt s a csodálkozástól majd hogyan nem kővé meredt.

Az üresnek vélt szoba barátságos meleg, kis lányka vidám és kezében fehér kenyér, az asszony, oh, csodák csodája, a tűzhely fölé hajolva dudol.

De nem volt ideje sokáig gondolkozni e hirtelen változáson, mert a gyermek eléje futott és örömmel gagyogta: — Apukám, egyél te is, nézd, mit küldött az Istenke — s azzal a szép fehér kenyeret apjának remegő

kezébe nyomta — de még ám nem csak ezt, hanem egy nagy-nagy kosár valamit is, ugy-e mamám?

Igy csicseregte e kis angyal a kétségbeesett emberhez, ki már-már a pusztulás karjai között volt.

Mikor aztán az asszonytól megtudta a boldog valót, öszszecsapta kérges kezét és zokogva roskadt térdre, bocsánatot esdve az egek Urától, kit már nem is hitt és szörnyű kétségbeesésében szitkokkal illetett. Aztán ez a durva külsejű, marcsona képű ember ellágyulva a nagy boldogságtól, magához ölelte övéit, egyre csak azt hajtogatta: — Oh, bocsássatok meg, ne hagyjatok el, hisz én a ti gyilkosotok akartam lenni, csak most, most látom, hogy mennyire szeretlek benneteket és milyen szerencse az élet s az Isten mily nagyon irgalmas! — Oh, bocsássatok meg nekem! —

Az asszony ijedten nézett férjére, nem értve annak szavait. Mikor pedig elbeszélte gonosz tervét, mit a kétségbeesés ördöge sugallt neki, az erős lelkű asszony fájdalmasan kérdezte tőle: — István, hát te nem hitted az Istent? Lásd, én tudtam, hogy a szegények atyja látja a mi szenvedésünket,

dégét, a még körünkben idéző *Szieber Edel* lovag, főigazgató, névnapja alkalmából a ragaszkodó szív melegével üdvözlje. A tanári kar jókívánatait *Ratkovszki* igazgató tolmácsolta, mely méltó visszhangja volt annak a nagyrabecsülésnek, melylyel a tanári kar a főigazgató iránt viseltetik. Az elhangzott üdvözlő beszédre *Szieber* főigazgató melegségtől áthatott beszéddel válaszolt. Az ifjúság nevében *Fugel* VIII. o. t. üdvözölte a főigazgatót. A meglepetésszerű, kedves ünnepséget az ifjúsági énekkar által előadott énekek készítették be. A precíz, nagy könnyedséggel előadott darabok *Mondik* Endre énektanár buzgóságát dicsérik.

Gyászhir. Nagykállói *Kállay* Kornél e hó 13-án életének 66-ik évében Nagy-Bányán elhunyt. — *Györy* József volt helybeli kereskedő tegnap, életének 65 ik évében elhunyt.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Osváth* Lajos nagykikindai adóhivatali tisztet a helybeli kir. adóhivatalhoz hasonminőségben áthelyezte.

Tisztújító gyűlés. A kath. kaszinó vasárnap délután tartotta meg tisztújító közgyűlését, melyet az egyesület elnöke, *Hehelein* Károly prépost-kanonok vezetett. Dr. *Irinyi* Tamás alelnök visszatekintvén a múlt év eseményeire, rövid, de hű képen tárta fel az egyesület életét. *Zahoránszky* István titkári jelentése valóságos műgonddal készült, szinte meglepő volt. A tisztikar lemondása után a közgyűlés köszönetet és elismerést szavazott a gondos vezetésért, különösen kiemelve *Kertészffy* Gábor pénztárost, ki valóságos odandó lelkiismeretességgel örködött az egyesület vagyona felett. A tisztikar maradt a régi, az eltávozott *Ekkel* Lajos helyett háznagynak *Mondik* Endre választotta meg. Egyházi alelnök dr. *Irinyi* Tamás, világi alelnök dr. *Fodor* Gyula, titkár *Zahoránszky* István, háznagy *Mondik* Endre, pénztáros *Kertészffy* Gábor, könyvtáros *Kovács* Gergely, a választmányba *Mondik* Endre helyére dr. *Göbl* Alajos választotta be.

Pápai jubileum. Nagybányán szépen sikerült Leó-ünnepélyt tartott az állami főgymn. ifjúsága. A déli növényekkel díszített teremben emelkedett helyen volt felállítva virágok közt a pápa arcképe. Volt ének, szavalt s díszbeszéd. Az ünnepély fénypontja *Lakatos* Ottó hittanár gyönyörű szónoklata volt. Magas, emelkedett stílusban, remek hasonlatok, kiváló szó-és mondatalakzatokban fejtegette Leó pápa életét és működését. Szólt gyermekkoráról, tanulmányi éveiről, tevékenységéről a papnevelés, missziók és térítések terén. Említé politikai és társadalmi tevékenységét, híres körleveleit a socialis kérdéssről s végül különös szeretettel a magyarok iránt. Igazán épületes, hogy állami főgymnáziumban ily szép Leó-ünnepélyen

és nem fogja megengedni, hogy mi elveszünk, elpusztuljunk; nem magunkért, hisz' mi ezt is megérdemelnők; de e miatt az ártatlan gyermek miatt irgalmas atyánk lesz nekünk is, és nem hiába hittem; az Isten nem hagyott el.

Hogy ki volt a szabadtó, azt nem nehéz kitalálni. A felügyelőt, kivel Bór István a kora reggeli órákban találkozott, könyekig meghatotta e szegény becsületes ember szenvedése. Ő is családos ember volt, neki is van gyermeke és mélyen megrendítette az a nagy lelki fájdalom, mely e józan-életű munkás embert a kétségbeesés szélére sodorta.

A gyárigazgatóságnál azonnal jelentést tett és személyesen könyörgött e szegény ember családja érdekében. Hogy nem talált süket fülekre kérése, bizonyította az igazgató rögtön intézkedése, mely által három ember élete lett megmentve ama szörnyű végtől, mely a mai romlott erkölcsű korban oly nagyon is gyakori.

Zagyva Mariska.

vehetett részt a kath. közönség. — A *kaplonyi* róm. kath. elemi iskola növendékei f. hó 3-án tartották meg a hódoló ünnepélyt szentséges atyánk, XIII. Leó 25 éves pápai jubileuma alkalmából a következő ünnepi sorban: 1.) 8 órakor szentmise hallgatás. 2.) Elnöki megnyitó, tartá *P. Viktor* igazgató. 3.) „Oh, égi szűz, oh Mária“ egyházi ének, énekelték a növendékek. 4.) XIII. Leó pápa dicsőséges életének máltatása. Felolvasá: *P. Péter* hitoktató. 5.) „XIII. Leó“ költemény Bán Aladártól. Szavalta: *Fleisz Erzsébet*. 6.) „Oh, életünk reménye“ egyházi ének. Énekelték a növendékek. 7.) „A zárándok. Borza Nándortól. Szavalta *Hevelí Károly*. 8.) „Lelkem lángadozva ég.“ egyházi ének. Énekelték a növendékek. 9.) „Ave Mária“ költ. *Vathy* Istvántól. Szavalta: *Plekli Mária*. 10.) „Krisztus győzelme“ költ. Bán Aladártól. Szavalta: *Hermann Ferencz*. 11.) „Pápaihymnus“ egyházi ének. Énekelték a növendékek. 12.) Elnöki zárzó, tartá: igazgató. Mig az iskolai ünnepély szép sikeréért *Majros* tanítót méltán illeti dicséret, addig a templomi hálaadó istentiszteletet válogatott énekekkel *Dicig* Rajmund kántor-tanító emelte a nagy ünnepek sorába.

Márczius 15. A Szabadságharcz kezdetének emlékuját nagy fényvel és a magasztos ügyhöz méltó lelkesedéssel ünnepelte meg városunk közönsége. A vezető szerepet a Kölcsey-kör vitte, mely mindig tette késszen áll a rendezés munkájában valahányszor a hazának, a vármegyének, vagy a városnak örömnája van. A színházban folyt le délután 4 órakor a ünnepség legkiemelkedőbb része, hol *Fekesházy* Gyula dr. kir. örvényszéki bíró hazafias beszéde gyújtó hatással volt a jelenlevőkre. *Gönczy* Bella, *H. Lévy* Berta művészi magaslalon állottak, s a közönség osztatlan elismeréssel adózott nekik, *Szenger* Gusztáv karmester most is nagy virtuozitással játszott. *Mátray* allegorikus drámaja szintén elérte a kívánt hatást. A dalegyesület remek énekével gyarapította régi babérait. — Este az iparos Otthonban, ugyszintén az iparos Olvasókörben összejövetel volt, hol a termék szuffoláig voltak megtöltve ünneplő közönséggel, s számos hazafias tószat hangzott el. — A kir. kath. főgymn. Kazinczy-Önképzőkörre szintén megülte a nagy nap emlékét. Az alkalmi beszédet *Toronszky* Endre VIII. oszt. tanuló mondta. Voltak ügyes szavalatok, énekek és czimbalom játékok. — Az ev. ref. főgymn. Kölcsey-Önképzőkörre is nagy lelkesedéssel ünnepelt. A szép ünnepi beszédet *Keresztsegly* Sándor önképzőkör elnök tartotta, *Borgida* József egy alkalmi odát szavalt. A program többi számai az ifjúsági énekkar töltötte ki. — A kir. kath. tanítóképző-intézet ifjúsága szintén kivette részét a nemzet örömnepéből. *Stokker* Balázs ünnepi beszéde, *Ginál* János és *Nagy* Károly alkalmi felolvasásai, *Kölcsey* Elemér, *Szikszai* Béla és *Csanálosi* Endre szavolata képezték a műsor pontjait. Bevezetésül a Fohászt, záradéku a Hymnust adta elő az ifjúsági vegyeskar. — Az ev. ref. felsőbb leányiskolában *Sáfár* Erzsébet aratott nagy tetszést alkalmi beszédével, *Csendes* Fanny szavalatával, *Balázs* Julia és *Frankó* Boriska egy dialóg ügyes előadásával, *Literáty* Ilona és *Grünfeld* Jola a Kosuth-nóta elénekülésével. — Halmiban is megünnepelték márczius 15-ét. Reggel 8 órakor a kaihólikus, 9 órakor a ref. templomban volt istentisztelet. Este 6 órakor a „Polgári Olvasókör“ diszgyűlést tartott, melyen a kör elnöke, *Mandics* János plebános megnyitó beszéde után dr. *Lélerer* Zsigmond mondotta nagy hatás közt az ünnepi szónoklatot. *Horváth* Károly a „Nemzeti dalt“ szavalta. Közgyűlés után társas vacsora volt.

Iskolalátogatás. *Bodnár* György kir. s. tanfelügyelő a múlt hét folyamán egy egész nap vizsgálta a róm. kath. fiúiskola összes osztályait. Vizgálat után tanácskozássra hívta össze a tanítótötestületet s megtette észrevételeit. A vizgálat eredménye igen kedvező az iskolára, mert a tulhosszu kényszer szűnődő daczára a tanfelügyelő az eredményt olyannak találta, hogy a fölött teljes elismerését fejezte ki a tantesület minden egyes tagjának. A hivatalos látogatásról jegyzőkönyv is vétetett fel.

A Társaskör márczius 23 án vasárnap d. e.

fél 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését, melyre a kör összes t. tagját szives tisztelettel meghívjuk. Táragsorozat: 1. Választmányi jelentés a lefolyt évről. 2. A pénztári számadás bemutatása, a számvizsgáló bizottság jelentésével és a vagyonmérleggel. A felmentés feletti határozat. 3. A folyó évi költségvetés megállapítása. 4. Tisztújítás és tiz választmányi tag helyének betöltése. 5. Esetleges indítványok. Kelt a Szatmárnémeti Társaskör választmányá. 1902. évi márczius 15 én tartott üléséből. Antal Dániel alelnök. Bartha Kálmán h. jegyző.

Névváltoztatás. *Haraszko* Ilona simai tanítónő családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „*Halmos*“-ra változtatta.

Gyorsíró verseny. A szegedi gyorsíró kör a városi székház dísztermében e hó 31-én, husvét másodnapján, országos versenyirással egybekötött jubiláris ünnepséget rendez az egyesület negyedszázados fenállása alkalmából. Az ünnepély d. e. 10 órakor, az országos versenyirás d. u. pontban 2 órakor kezdődik. Ezuton is figyelemztetjük a résztvenni szándékozókot, hogy a hazai vasutak ez alkalomra mérsékelt árú menet-térti jegyeket engedélyeztek, miért is sziveskedjenek sürgősen bejelenteni, hogy névszerint ki részére, mely vonalrészre, minő kocsiosztályba állítsunk ki igazolványokat. Gyorsíró-körök és tanintézetek részéről kérjük még felmenteni, hogy hány tanuló elszállásolásáról kelljen gondoskodnunk. A szegedi városi főgymn. Gyorsíró-kör Elnöksége.

Felsőbányai tudósítónktól vettük e sorokat: Öszentsége, XIII. Leó pápa jubileumát itt is őszinte lelkesedéssel és örömmel ünnepelték a hívek. F. hó 2-án és 8-án este az ünnepélyes komolysággal zugó harangok és valóságos fényárban uszó kivilágított ablakok hirdették a következő nap nagy jelentőségét. A 9-én tartott hálaadó sz. mise és ünnepi sz. beszédre szorongásig megtelt a szép, nagytemplom a hívek örvendező sokaságával, a városi magaszttratus és kir. kincstári bányahivatal tisztikarával. A filemi 3-án, az irgalmas nővérek vezetése alatt álló leányiskola 13-án ülte meg a kath. egyház eme ritka nagy ünnepét. A város intelligenciája mindkét alkalommal teljes számban megjelent, hogy részt vegyen a kicsinyek lelkes örömeiben és elismeréssel adózzék a vezető tanítók és tanítónők lelkiismeretét és fáradságot nem ismerő buzgalmának. A fiúk ünnepélyének fénypontja a Magyar László magvas és lelkes felolvasása volt, s a mit különösen ki kell emelnünk, a kis fiúk rendkívül kedves, bámulatramító könnyedséggel és biztossággal előadott összhangzó éneke. *Jékly* Károly, karmester, a kis énekesekre büszke lehet, mert fáradozása nem volt eredménytelen. Ami a leányiskola ünnepélyét illeti, arra csak annyit mondatunk, hogy már sok helyen és sokszor voltunk tanui alkalmi iskolai ünnepélyeknek, de elemi iskolás leánykáktól ily gazdag, változatos műsort oly biztossággal, jó izléssel, oly fontos külső díszkeretben előadva még nem láttunk. Meglepetésszámba ment ez ünnepély sikere, mert ez az első zárdai ünnepély, melyet tisztán elemi iskolás gyermekek rendeztek. Eddig ugyanis polgári iskolai növendékeket is készítettek magánvizgára a nővérek, de ez az idén felsőbb intézkedés folytán be lett szüntetve. Sajnosan érzi is ennek hiányát Felsőbánya és vidéke, mert a szülők kénytelenek voltak leánykáikat a kitűnő vezetők kezéből kivenni és Nagy-bányára állami iskolába küldeni. — A márcziusi nagy napok emlékét itt is lelkesen ünnepelte a polgárság. A hóborította hegyvidék csöndes lakóinak szívét is fölmeligítette a hazafias érzés szent tüze. A város ünnepi külsőt öltött, sok házon lengett a trikolor. A nagy napon, 15-én este a polgári olvasókörben 60 terítékű bankett volt, melyen *Farkas* Jenő polgármester és *Pap* Márton városi számvevő ékes és lelkes szavakban fejtegették a nap jelentőségét.

Templomépítés. A perecsenyi (Ung m.) róm. kath. hívek, f. hó 19-én tartott hitközségi értekezleten, hitközséggé alakulva elhatározták, hogy Perecsenyben templomot építenek, mely czélra maguk közt már tetemes összeget is gyűjtöttek. — Ugyanakkor megválasztották a 9 tagból álló hitközségi tanácsot is, melynek világi elnöke *Dr. Gulácsy* Árpád járásorvos lett.

Polgármesterünk nagy beteg. Részvétel közöljük a hírt, hogy *Hermán* Mihály polgármesterünket szélhűdés érte. *Lehoczky* és *Wallon* doktorok mindent elkövetnek a beteg egészségének helyreállítására.

A Szatmári Kör fényes sikerrel, a nagy naphoz méltóan ünnepelte meg márczius 15-ét szombaton d. u. 6 órakor Budapesten a Menza Akadémika nagy termében. A hatalmas szalókkal, délszaki növényekkel díszített teremben nagyszámú hölgy és férfiközönség jelent meg, köztük a különféle budapesti egyetemi ifjusági egyesületek küldöttjei is. E nagy érdeklődésnek díszreemelő előadással feleltek meg a szereplők: *Ifj. Cserney József* elnöki megnyitójában hazafias hűvel, lendületes szavakkal mutatott rá a nagy napra, a melyet, mint minden igaz magyar, úgy a Szatmári Kör is őszinte, szívből fakadó lelkesedéssel óhajt megünnepelni. *Vörös János* Kun Bélának „Márczius 15-én” című költeményét szavalta el erős temperamentummal, nagy hatással, mit a közönség zajos tapsal jutalmazott. Majd *Berky Lajos* lépett az emelvényre és magas szarnyalásu, költői ihlettséggel szerkesztett ünnepi beszédet mondott el, élénk színekkel tüntetve föl a nagy idők alomképet, a mely riasztó harcra oly hamar szertefoszlott. A közönség lelkes éljenzéssel és tapsal fogadta a beszédet. Ezután — a programban hirtelt zeneszam elmaradván — dr. *Vardai Béla* rendkívül élvezetes, kedves felolvasást tartott *Petőfi* és *Jókairól*; egyszerűen, rövid mondatokban megkapón szép, világos és tiszta képet adott a legnagyobb magyar lírikusról s Jókaihoz való viszonyáról. Minden arczon látható volt a folytonos figyelem, a mely a felolvasásra irányult, s a jóleső élvezet, a melyet az kellett. A közönség tapsolta is hálásan s sokan siettek gratulálni dr. *Várdainak* a felolvasásáért. Majd *Kurfi József* színi-akadémiai növendék szavalta el *Indali Gyulának* „Márczius 15.” című költeményét. Ezt lehet az ünnepély fénypontjának mondanunk. Nagy művészekről szokunk meg oly alaposan átértett, oly mélyen átérzett, fenséges szavakat, mint a milyen a *Kürti József* volt. Ez erős, impozáns természetű fiatal ember anynyira beleélte magát a költemény érzelmevilágába, hogy könnyezve jött le az emelvényről, a hova a közönség szünni nem akaró tapsal újra meg újra visszahívta. Ezek után *Haefner Ferencz* alelnök megköszönte a vendégeknek a nagy érdeklődést, a melylyel a Szatmári Kört kitüntették, mire a közönség a Szózatot énekelte. Az ünnepély után a közönség egy része eltávozott, nagyobb része pedig — többnyire egyetemi hallgatók — a Menzában maradt, a hol vacsora mellett, lelkes toasztok között kedélyesen telt az idő. Az idegen egyetemi hallgatók ez alkalommal igen hízlegősen nyilatkoztak a Szatmári Kör tagjairól, mint a kikkel nemcsak forró hazaszeretletben lehet egyesülni, hanem igaz baráti kezszerítésben is.

Utolsó műsor: *Szerdán:* Ez idényben utoljára: *A Zsába, zóna. Csütörtök: A bor, zóna. Péntek: Katalin csárna, zóna. Szombaton:* Utolsó előtti előadás, *Abrányiné Wein Margit* úrnő első vendégjátékával, felemelt helyarakkal: *A Cornevillei harangok.* Ragényes operette 3 felv. Irta: *Planquette* R. *Vasárnap.* Bűsű előadás és *Abrányiné Wein Margit* úrnő utolsó vendégjátékával: *A piros bugyelláris.* Eradeti énekes népszínmű 3 felv. Irta: *Csepreghy.*

Üdvari ebéd volt e hó 14-én, melyen vármegyénk képviselői közül *Jékely Zsigmond* vett részt.

Vizsgálat letétel. *Kiss Zoltán,* helybeli kir. törvényszéki betetszerkesztő gyakornok, f. hó 11-én Debreczenben a kir. ítélőtáblánál a telek könyvvezetői szakvizsgálatot jó sikerrel letette.

Államsegély. A közoktatásügyi miniszter a kereskedő tanonc-iskola segélyezésére a folyó évi tanévre 1000 korona államsegélyt folyósított.

A szatmárugocsa megyei róm. kath. tanítóegyesület nagyválasztmánya f. hó 12-én *Bodnar Gáspár* elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen a beérkezett ügyek elintézése után megállapították a f. évi közgyűlés tárgysorozatát. A beérkezett 7 pályamunkát,

melyről már lapunk egyik számában megemlékeztünk, kiadták a bíráló bizottságnak. A gyűlésen felolvasatott a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvére vonatkozó püspöki leirat, továbbá *Hieronymi Károly* országgyűlési képviselő és *Kosztka Ignác* c. kanonok levele. *Hieronymi* arra a memorándumra ad választ, melyet a tanítóegyesület a tanítói nyugdíjtörvény revisiója ügyében hozzá felterjesztett. A tanítók jogos kívánságának támogatója kíván lenni, épp azért arra kéri az egyesületet, kísérik figyelemmel a közoktatásügyi miniszter által a revizio ügyében beterjesztendő javaslatot s arra fogják megészrevételeiket, hogy ily irányban fejlessze ki majd tevékenységét az országgyűlésen. *Kosztka Ignác* c. kanonok, esomaközi plebanos levelében azért az üdvözléért mondott meleg köszönetet, melyben őt, mint nagybuzgalmu tanferfiut, királyi kitüntetése alkalmából az egyesület részesítette.

A szeszon vége. Az utolsó színházi előadások szombaton es vasárnap lesznek, s aztán eltávoznak városunk falai közül a színészek, hol sok dicsőségnek de egyszersmind sok keserű csalódásnak voltak részesei. Az utolsó két előadást *Abrányiné,* a budapesti opera tagjának vendégszereplése fogja érdekessé tenni, ki szombaton a *Cornevillei harangokban,* vasárnap a *Piros bugyellárisban* lép fel. Ami az összbenyomást illeti színészeink működéséről, azt lehet mondani, hogy a jobb társulatok közé tartozik, tagjai a magasabb műizlés követelményeinek legjobb tehetséggel igyekeztek eleget tenni.

Krassó nem ünnepel. Krassó községben eddigelé megtartottak a Márczius iduszának emlékét, banda kísérettel hirdették úgy a felnőttek, — mint az iskolás gyermekek a szabadság ünnepét. — A helybeli zenészek, mivel hogy nem értenek a politikához, hiven megjelentek azon a helyen, ahonnan szokott volt kiindulni ezelőtt az örömhirt hirdető menet, hogy egy kis kenyérré válót szerezzenek, — amde keserű tapasztalattal osztoztak el, mert a szabadság emlékét az idén immár beszüntették, — oda dobták az álliberalizmusnak zsákmány gyanánt. — Mi, a kik eleve kíváncsiak valánk arra — ha az 1848-iki politikai elvek megtagadása, elhantolása dacára is valóban meg fogják-e tartani a gyászmenetet, vártuk a kifejlendőkét! Szomoruan nézte egy pár következetes negyvennyolczas elvű is, hogy mi lesz hát?! A midőn szomoruan lecsüggesztett fejjel, mellnek szegezett állakkal lépdelnek el a hónaik alá dugott hegedűkkel a falusi zenészek, — akkor hallatszottak csak minden oldalról intézett kérdések: Hát nincs szabadsági ünnep?! Hát nem lesz tánc? Talpraesett, igen találó magyarázatát adta ezen megváltozott politikai fordulatnak *Pasku György* krassói lakos — Hiszen eltánczolták azt már tavaly őszön — a füzesen, mert t. i. akkor és azon a helyen folyt le a követválasztás! A negyvennyolczas elv feladása az önmegadás!!! Minden sikos sarkon forog az ég alatt! Minden elenyészik egyszer! Így enyészett el immár Krassó községben az 1848. évben megszületett népszabadság 54-ik életévében, ivási örjögésben, *Madarassy Sándor* kezelése következtében.

A népkonyhának ujjában begyűlt *Dr. Biró Elemérné* és *Grünfeld Lépótné* úrnők gyűjtő-ívén 96 korona. *Dr. Török, Blum László* 10—10 koronát, *Reiter Adolf* és *Róth* ezég 5—, *Ifj. Freund Samuné* 6—k., *ber. Kováts Agostonné, Dr. Friederné, Hirsch Miklósné, Losonczy József, Dr. Weisz Károly* 4—4 k., *Kreusz Fülöp, Klein Garó, Havas Miklós* 3—3 k., *Rorlich Sámuel, Lengyel Endréné, Lengyel Imre, Lengyel Károly, Weisz Albert, Dr. Papolezy Gyuláné, Sternberg Testv., Braun Albert, Juhn Józsefné, N. N., Steinberger Éltás, Paskuj Teréz, N. N., 2—2 k. Özv. Böszörményiné, N. N., Östreicher, Róth Gyuláné, N. N. Polyánszky Miklósné, Koos Gábor* 1—1 knát. *Mertz József* 5 kg. rizst, *Reiter Bóláné* 1—knát, *rizs-kását, darát, árpa kását.* *Krausz Aronné* 450 k., *Freund Samuné, Netter Kálmáné* úrnők ívén begyűlt 57 k. *Weisz Sándorné, 6 k., Netter Kálmáné, Özv. Márton Bá-*

litné, Toperczerné, Hellerné, Hájtájer Pál, Molnár Henrikné, Özv. Lechner Antalné, Neuwirthné, Berényi Ferenczné, N. N. Markovitsné, Török Gáborné, Markovits Salamonné, R. Nagy Endréné, N. N. 2—2 k. Dr. Biró Elemérné 4 k., *Baranyai Imréné, Dezső Kálmáné, Kató, Eekkerne, Ficzerené, N. N., Reiter Mórné, Nusszerné, Noéh Zsuzsanna, Markos Györgyné, Özv. Tóth Józsefné, Borgida, Banner Antalné, Schatelesz Mihályné* 1—1 k. *Kolb Vilmosné* 10 kg. lisztet, *Klein Mayerné* 10 kg. kását, *Kolbné* 1—knát és 5 kg. rizst, *Hirsch Miklósné* úrnő gyűjtött 21 knát, *Streicher, Novák Lajosné, Dr. Göbel Alajosné* 2—2 k. *Paládyné, Özv. Berky Dezsóné, Fürst Viktorné, Fekete Nagy Vincze, Vetter Ambrus, Vass Károlyné, Markovits* 1— k. *Többen* 4—knát, *Rorlich Sámuelné* és *Róth Mariska* urhölgyek ívén gyűlt be 32 k. *Radó Bertalan* 4 k. *Borgida Dezsóné, Róth Miksáné, Mandel Jánosné, 2—2 knát. Gráth Gyuláné, 2 k. Braun Albertné, Róth Ignátz, Russolán Rózsika* 1—1 K. *Nyári* 1 k. *Dávidovits S. 2 K. Többen* 1—1 Knát. Az ebéd osztásnál begyűlt a népkonyhan *Fuchs Bertalané, Vajda Mihályné* 4—4 k. *Bodonyi Mór, Rorlich Samuné* 3—3 k. *Knát. Groák Gyuláné, Czimmer Mórné, Steinberger Elemér, Hirsch Sándor, Dr. Kölcsey, 2—2 knát. Krassóné, Jungsz Árpádné, Reiter Jakab, Schöiber Ferencz* 1—1 knát. *Krassó Miksáné* 10 kgr. *hust, Reiter Jakabné* 10 kgr. *rizst Rácz Béla* 1 véka paszujt adtak.

SZÍNHÁZ.

Mult heti számunkból a színházi rovat térszúke miatt kimaradt. Legkiemelkedőbb pontja volt a hétnak a művezető igazgató, *Szilágyi Dezső* jutalomjátéka, mely szombaton este folyt le, s a legnagyobbbrészt intelligens közönség teljesen megtöltötte a színházat, jeléül annak, hogy Szatmár társadalmá nagyon tudja méltányolni az ünnepelt művészetét, nemes ambícióját és ügybuzgalmát, Az előre hirdett „Hoffman meséi” helyett, melyet közbe jött akadályok miatt nem lehetett színre hozni, *Moliére*nek „Füsvény”-ét játszták. Alig jelent meg a művezető igazgató a színen, felhangzott a lelkes tapsvihar s leengedtek elébe esinos szalagon egy nevére szóló 200 korona értékű takarékpénztári betétkönyvecskét. A jeles komikus nagyon jól választotta meg jutalomjátékául a darabot. Jól esett már a sok erőltetett, mesterkelt, modern vigjátékok után egy klasszikus mű örök szépségében gyönyörködnünk. Az est sikerének oroszlan része természetesen magát *Szilágyit* illeti, de *Margittay, Barna Jolán, Györe* és *Rédeiről* is csak az elismerés hangján szólhatunk. A második darabban, *Füszben Vihary* remek alakítása tartotta folyton derült hangulatban a közönséget. Mag kell még emlékeznünk *Majdik A.* darabjáról, *Báthory Gáborról,* mely szintén szép sikert aratott. A közönség minden felvonás után lelkesedéssel tapsolta ki a szerzőt. Reméljük, hogy e mű többször fog még nagy hallgatóságot vonzani színházunkba. Az előadás után a szerző barátai és tisztelői jól sikerült összejövetelt rendeztek a *Károlyi házban.*

Csütörtökön, e hó 13-án *Szenger Gusztáv* karmester jutalomjátéka volt. A derék művészt a közönség tapsokkal és elismerésnek nagyobb nyomatekával anyagilag is jutalmazta. *Erdösy Vilmosnak* ez alkalomrairt „Első jourjában” sok a találó részlet, az érdekes helyzetek, alkalmi darabnak igen sikerült.

Vasárnap e hó 16-án *Szeibenburger Károly* szabadkai tanár „*Bottyán generálisát*” adták, mely az *Ocskay* brigádéros ellendarabjául készült. Igen sok szöpet és jót mondtak e darabról előre. Tagadhatatlanul a nyelvezete meglepően szép, historialilag kifogástalan, a hazafiság legbensőbbérlelméből fakadt, de maga a cselekmény igen kevés benne, úgy hogy a darabnak színen maradásra számítani nem lehet. Az előadáson a szerző is jelen volt, mi az érdekeséget kissé növelte. Színészeink jól alakítottak. Előadás után a *Károlyi házban* összejövetel volt.

Szerkesztői üzenet.

A „Szent Józsefnek“ című költeményt, miután költői és technikai tekintetből sok kívánni való hagy maga után, — nem közölhetjük.

D. T. Ne esudálkozzék laptársunkon, az ilyen hosszú replikákat hasonló természetű ügyekben nincs a világnak az a lapja, amelyik felvegye. A jövő számra, ha időnk engedi, kiböngésszük a lényegét.

Nyilttér. *)

**MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERÜVIZ**

legjobb hajtszer.

Kapható:

minden gyógyszerárban és
fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közöltekért nem felelős a Szerk.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditsia csemetek és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nem hogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útutelési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. Ára 6 ft.

Diócsemetek. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdagságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Számos fénynyomtatott **árjegyzék** ingyen és bérmentve küldeték minden rendelési kötelezettség nélkül. Az **árjegyzék**en kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldeték, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát használni ne fordítanak, városok, faluk, puszták, gazdag vagy szegény családok egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesnek áll, kik **rendelni semmi nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Szatmár-erdői h. é. vasut.

Fa-eladás.

2 éves vágású

I-ső rendű

hasáb- és dorong-cserfa

házhoz szállítva köbméterenkint.

Hasáb-cserfa 5 kor. fill 20

Dorong „ 4 „ 50 „

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelőségénél, Rákóczy-utca 46 sz. a. és Józsika József megbízottnál Kölcsey u. 23.**

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLTHUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybéli
megrendelések
hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
	frt. kr.		frt. kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
„ „ Sertés „	48	„ „ Lengyol kolbász	76
„ „ Borju „	56	„ „ Sonka kolbász	80
„ „ Bárány „	—	„ „ krakói „	80
„ „ Juh „	—	„ „ Krinolin „	80
„ „ Friss háj olvasztani	56	„ „ Parizer „	80
„ „ „ szalona „	52	„ „ Máj sajt „	80
„ „ „ bőr nélküli	56	„ „ Disznófej sajt	64
„ „ Friss kolbász bors.	100	pár Virsli tormás	4
„ „ fok. citr.	60	pár frankfurti	8
„ „ Friss zsír	60	100 drb. Salvaládé	4
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka pácizt	1
„ „ füst. magyar kolb.	80		
		1 ko. Sonka csont nélkül	110
		„ „ „ kifőve	2
		„ „ Császár hus bőrrel	80
		„ „ Karaj bőr nélkül	80
		„ „ Lapoczka és oldal	64
		1 ko. Pácizt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalónák.	
		100 ko. Fehér szalona	52
		1 ko. Paprikás stráf	72
		„ „ Kolozsvári szalot	80
		„ „ Füstölt szalona	64

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ.

Különösen felhívom a n. é. közönség b. figyelmét kitünő

*** SZATMÁRHEGYI
BORAIMRA ***

melyet **Mertz** termés név alatt hozok forgalomba.

Friss töltésű ásványvizek u. m.

BIKSZÁDIVIZ,
mely felülmúlhatatlan minden más ásványviznél

— SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ, —
a legjelesebb konyhasós érvényosvíz, mely az első helyet foglalja el

BUDAI KESERÜVIZ,
orvosok által ajánlva

Mertz István

fűszer, festék, bor és csemegekereskedése

Szatmár, Deák-tér 18.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szives figyelmébe jó hírnévnek örvendő

fűszer- és csemegekereskedésemet,

tisztán kezelt kitünő minőségű boraim,

melyeknek valóságáért és tisztaságáért kezeséget vállalok.

Pontos és szolid kiszolgálás!

SZŐLLŐ

szép bakator és spanyol szőlő.

A legolcsóbb napi árakban.

Különlegesség: Elefántos szővőpamut.

Valódi

M a u t h n e r - f é l e

konyha-kerti vetemény és
virágmagvak.

1890.

Ev óta fennálló, alant jegyzett cég ajánlja a következő csakis teljesen megbízható helyekről beszerzett árucikkeit: Forint.

- Legfinomabb Narancs vérpáros, változtatott dbként —.04
- Legfinomabb " Jaffi " " —.05
- Legfinomabb Citrom " " —.02
- Legfinomabb Muróni valódi Görzei változtatott kilója —.28
- Legfinomabb Datolya muscat francia kilója 1.20
- Legfinomabb Déli gyümölcs succ. vegyes kilója 1.60
- Legfinomabb Millaga szőlő " " 1.40
- Legfinomabb Szalon bonbon egész friss kilója 1.60
- Legfinomabb Francia mandola " " 1.60
- Legfinomabb Szultán kenyér, különlegesség kilója 2.—
- Legfinomabb Chocolate Kugler 1.60 tól feljebb
- Legfinomabb Oroszhal udvari jegyü, hordó 1.25.
- Legfinomabb " Warhaneck, hordó 1.10
- Legfinomabb Hering kelettengeri hordó 3.75
- Legfinomabb Caviar valódi orosz kilója 9.—
- Legfinomabb Szalámi magyar uj, most " 1.50

Sajt:

- Legfinomabb Imperial egész friss darabja —16
- Legfinomabb Congozola uj, valódi, kilója 1 50
- Legfinomabb Roquefort francia " 3.—
- Legfinomabb Ementáli, a létező legjobb " 1.40
- Legfinomabb Groy " —.90
- Legfinomabb Trappista valódi boszniai kilója 1.40
- Legfinomabb Gammembert valódi francia kis db. —.40
- Legfinomabb " " " nagy " —.70
- Legfinomabb Liptói turó " kilója 1.—

Tea:

- Legfinomabb Suchung kilója 5.—
- Legfinomabb Moung valódi orosz " 6.—
- Legfinomabb Mandarin " " 8.—
- Kivalófinom " " " 10.—
- Legfinomabb Utvari keverék " 8.—
- Legfinomabb Takból törmelék " 4.—

Rum:

- Legfinomabb Angol valódi literje 2.80
- Legfinomabb " " eredeti töltés üvege 2.65
- Legfinomabb Jamaica literje 1.80
- Legfinomabb Old Cuba " —.85
- Legfinomabb Braziliai eredeti töltés literje 1.10

Kavé:

- Legfinomabb Ceylon valódi kilója 2.20
- Legfinomabb Cuba " 1.90
- Legfinomabb Jemikai " 1.60
- Legfinomabb Hondurász " 1.20
- Legfinomabb Gyöngy különlegesség. Non plus ultra kilója 2.30
- Legfinomabb " Ceylon " 1.90
- Legfinomabb " Hondurász " 1.40
- Legfinomabb Mocca valódi arabiai kilója 2 10
- Legfinomabb Arany jáva 10 éves kilója 2.10

Különlegesség:

- Fel édes Paprika kilója 1.40
- Valódi Rozslist —.14
- Ugyiszintén mindenféle paczolt és olajban conservált valamint legfinomabb Comachoi angolna hal.
- Nagy választék a legjobb Heller-féle csokoládé és csukorkákban.
- Valódi hollandi Bols-féle likör és maraschino di Zara.
- Legjobb Koestlin-féle theasütemények és Carlsbadi torta lapok.
- Palugyai I. és fiai és az Erdélyi pinceegylet borai lerakata. Valódi Görög, Rajnai Bordeauxi, Sherry és Malaga borok nagy raktára.
- Kugler Henrik utód. (Gerbeaud E.) cs. és kir. udv. cukrászata kizárólagos raktára
- Mindenféle magyar és francia pezsgők elárúsítója.
- Vidéki rendelmények is pontosan ingyen csomagolással azonnal eszközöltnék.

Teljes tisztelettel

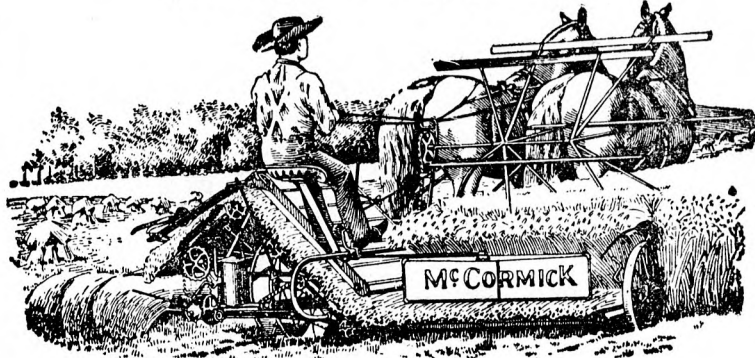
Lövinger József.

Deák tér 17. Lengyel Endre ur házában.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörükészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonal

gyártmányai

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta és nem kérdezte!

Olesó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMANN
igazgató.

Évi termelés: 362000 gép.

BUDAPEST,
V. kerület, Váci-ut 30. szám.

Képviselőnk: Rooz Testvérek Szatmárott.

SCHOTTOLA ERNŐ,

BUDAPEST

a ruggyanta (gummi) gyártás magyarországi megalapítója
műszaki központi üzlet VI., Andrássy-ut 2.
(Fonciére-palota.)

Legjobb minőségben, gyári áron szállít: **Összes mérleg gyártmányok** (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve), a **gőzcséplőgépekhez** szükséges anyagokat és eszközöket, **csapágyfém, kenőszelenczék,** olajhoz és sűrű tovitte zsírhoz, **gép-hajtó-szíjak, vízmentes mozdony- és cséplőgép-ponyvák kazal, repce és kocsi-takarók, asbest és gummi anyagok, szelepek, vízmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, gabna-zsákok.** „Első segély“ **kötészerszekerények,** mely kötszerszekerények a miniszteri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban, stb. beszerzendők.

✂ Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve! ✂

✂ Szöllőmetsző ollók nagy választéka! ✂

Terményárak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	k
Tiszta buza	8	60	8	80
Kétszeres	7	20	7	30
Rozs	6	60	6	80
Arpa	5	30	5	60
Zab	6	40	6	50
Tengeri	5	10	5	20
Kása	7	50	8	—
Fehér paszuly	5	50	5	60
Tarka	5	—	—	—
Szilva	16	—	18	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repcze	—	—	—	—
Krumpli zsákja	1	20	1	30
Szalonna	—	—	—	—

A legjobb minőségű,
csiraképes **erfurti**
konyhakerti és virág magvak,
valamint **gyümölcsfák,**
diszfák, diszeserjék,
magastörzsű és **bokor-**
rózsák, továbbá virágzó
és **szobanövények** ju-
tányos árban kaphatók

Bertha Károly

műkertésznél

Szatmáron, Deáktér 2. szám
(Városháza mellett.)

Kert rendezések elvállaltatnak.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1901. november 1-től.

Szatmárról indul:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
	6 ⁴²	1 ⁵⁵	3 ⁴⁵	9 ¹⁸	2 ⁴⁷	7 ³⁹
Debreczen						
Királyháza		2 ²²	6 ²³	12 ⁴⁶	7 ¹⁸	
N.-Bánya			6 ²³	7 ³⁰	Minden szerdán	
F.-Gyarmat			10 ¹⁵	7 ²³	V.	2 ²⁷
Szatmár- hegy piacz		köznap	Szamos híd-től 3 ²⁰	6 ²⁵	12 ²⁰	4 ²⁰
Erdőd			naponta pénteken			4 ²⁰

Szatmárra érkezik:

Debreczen	8 ⁵⁰	2 ²⁰	6 ¹¹	8 ²⁷	7 ⁰⁸	12 ⁰³
Királyháza		1 ⁵⁴	9 ¹⁰	6 ⁵²	10 ¹⁴	
N.-Bánya			8 ⁴²	6 ³⁸		
F.-Gyarmat			8 ²⁰	6 ¹⁵	V. v.	6 ⁰⁶
Szatmár- hegy piacz		köznap	8 ¹⁰	12 ¹⁰	3 ⁴⁰	9 ⁴⁰
Erdőd			8 ¹⁰	pénteken.		9 ⁴⁰

PÁSKUJ IMRE

Saját készítményű fehérműlím az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért millenniumi éremmel kitüntetve.

HAZAI IPARCSARNOKA SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehéritett len-vásznak, damasz asztal- és ágyneműk gyári arakban, vna mint szepes-iglói pamutvásznak és siffonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmek.

Női, férfi, leány- és fiu-fehérművek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derekfűzőkből (Miederekből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esernyők, nyakendők, gallérok, kézeltők stb.

Szekelyföldi és bánati hazi iparcikkok. Szöttek női és férfi mosókelmek, minden fajtájú divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok, férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színu divatos cretttonok, voilek, zefírek és battistok; kalota-zegi „varrottások”, bánati és szekely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben, a legrövid-bb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérművek varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre
bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból (ártós és diszes kivitelben) szövetek méter számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○